

08.02.2022

Asia/4

§ 68

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle yleiskaavan toteuttamishjelman 2022 hyväksymiseksi

HEL 2021-012354 T 00 01 01

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian kolmeksi viikoksi pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Jenni Hjelt: Pyydän asian pöydälle kolmeksi viikoksi.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rikhard Manninen, maankäyttöjohtaja, puhelin: 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi
Pasi Rajala, yleiskaavapäällikkö, puhelin: 310 20417
pasi.rajala(a)hel.fi
Christina Suomi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37321
christina.suomi(a)hel.fi
Anne Karlsson, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Mikko Keskinen, erityisasiantuntija, puhelin: 31015730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi
Raisa Kiljunen-Siirola, johtava maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi
Heikki Palomäki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37658
heikki.palomaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yleiskaavan toteuttamishjelma 2022
- 2 Tietopohja ja toimintaympäristöanalyysi - Yleiskaavan toteuttamishjelman 2022 liitedokumentti (LIITE 1)
- 3 Raideliikenteen verkostaselvitys, Raveli 3
- 4 Jokeri 0 -pikaraitiotie – kooste suunnittelun lähtökohdista ja vyöhykkeen maankäytöstä
- 5 Yleiskaavan 2016 kaavatalouslaskentapäivitys
- 6 Autoliikenteen hankkeet yleiskaavan toteuttamishjelmassa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- että yleiskaavan toteuttamisohjelma 2022 hyväksytään yleiskaavan 2016 mukaisen maankäytön sekä ajantasaisen yleiskaavakokonaisuuden jatkosuunnittelun aikataulutuksen pohjaksi.
- että yleiskaavan toteuttamisohjelmaa tarkistetaan valtuustokausittain kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä.

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, että yleiskaavan toteuttamisohjelman seuraava päivitys aloitetaan valtuustokauden puolivälissä yleiskaavan toteuttamisohjelman tarkistuksella.

Esittelijän perustelut

Yleiskaavan toteuttamisohjelma on osa Helsingin kaupunkisuunnittelun strategista ohjausjärjestelmää ulottuen yli investointikauden ja ohjaten pitkän aikavälin kaavoituksen ja kaupunkisuunnittelun toteutusta. Kasvun paikka -kaupunkistrategiassa todetaan, että: ”Kaupungilla on vahva rooli Helsingin maankäytön suunnittelussa ja ohjaamisessa” ja että: ”Kestävä kasvu perustuu pitkäjänteiseen kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun.” Kaupunkistrategian mukaan yleiskaavan toteuttamisohjelma tulee päivittää.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma 2022 on yleiskaavan 2016 ja Helsingin yleiskaavakokonaisuuden huomioiva maankäytön jatkosuunnittelua – yleiskaavaa tarkentavan suunnittelun painopisteitä ajoittava ohjelma. Toteuttamisohjelman päivitys on ensimmäinen, päivittää vuoden 2017 ohjelman ja on voimassa seuraavaan päivitykseen saakka, joka ajoittuu valtuustokaudelle 2025–2029.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma ohjaa, ohjelmoi ja kohdistaa maankäytön ja liikenteen suunnittelua yhdessä siten, että tavoite raideliikenteen verkostokaupungista ja kantakaupungin laajenemisesta voidaan toteuttaa. Toteuttamisohjelmalla vaikutetaan erityisesti Maankäyttö- ja kaupunkirakenne –palvelukokonaisuuden toiminnansuunnittelun ohjaukseen.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma 2022 antaa myös tilannekuvan kaupunkikehityksen suunnasta: ensimmäinen aikajakso kertoo, mitä merkittäviä aluekokonaisuuksia osayleiskaavoitetaan ja asemakaavoitetaan seuraavien noin 15 vuoden aikana yleiskaavan tavoitteleman kau-

punkikehityksen varmistamiseksi. Lisäksi on arvioitu keskipitkän aikavälin ja pitkän aikavälin suunnittelun tavoitetilat vuoteen 2050 asti.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma on Kasvun paikka -kaupunkistrategian 2021–2025 mukainen. Kaupunkistrategian keskiössä on Helsingin hyvä tulevaisuus kestäväan kasvuun perustuen ja maailman toimivimman kaupungin näkemystä toteuttaen. Yleiskaavan toteuttamisohjelma osoittaa alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen tavoitetilan sekä enakoitavan kaupunkikehityksen polun kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Strategian toteuttamiseksi on mm. aloitettu osayleiskaavoitus Vartiosaaren osoittamiseksi virkistyskäyttöön.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma huomioi Helsingin yleiskaavallisen kokonaisuuden. Päivityksen pohjana on kaupunginvaltuustossa 26.10.2016 hyväksytty ja 5.12.2018 lainvoiman saanut yleiskaava 2016, mutta myös muut voimassaolevat Helsingin yleiskaavat, kuten yleiskaava 2002 niiltä osin kuin Korkein hallinto-oikeus kumosi v. 2018 osia Yleiskaavasta 2016, maanalainen yleiskaava 2021 sekä osayleiskaavat.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman päivityksessä on huomioitu merkittävimmät maankäytön suunnitteluun vaikuttavat toimintaympäristön muutokset. Yleiskaavan 2016 tavoitteet ovat pääpiirteittäin ajantasaiset. Yleiskaava 2016 kantaa pitkälle tulevaisuuteen. Riittävän asuntotutannon edellyttämän asemakaavoituksen yleiskaavalliset lähtökohdat ovat edelleen olemassa. Uusia maankäytön mahdollisuuksia on tarpeen luoda osayleiskaavojen kautta niiltä osin, kuin yleiskaava 2016 on kumottu eikä mahdollista kaupungin strategisten tavoitteiden edistämistä. Yleiskaava 2016 antaa lisäksi hyvän pohjan MAL-2023 suunnittelulle ja tähän liittyville sopimusneuvotteluille.

Lähitulevaisuuden asemakaavoituksen edellytykset on turvattu. Toimintaympäristössä olevat merkittävät muutokset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus ja pandemia on tunnistettu ja huomioitu. Päivityksessä on myös huomioitu edellytysten luominen kaupunkistrategian mukaiselle kaupunki uudistukselle, sekä jo käynnissä oleva merkittävämpi maankäytön suunnittelu, kuten Itäkeskuksen kehittäminen.

Kantakaupunki huomioidaan tiivistyvänä ja kasvavana valtakunnan keskuksena yleiskaavan 2016 mukaisesti. Kantakaupunkivyöhykkeelle on kohdistunut merkittävä osa kaavoitetusta kerrosalasta viime vuosina ja myös valmisteilla olevasta kerrosalasta. Erityisiä kehittämisen painopisteitä ovat Teollisuuskadun kehittyvä akseli ja sen Jokeri 0 –pikaraitiotiehen perustuva liikenneratkaisu.

Uusimaa-kaava 2050 (Helsingin seudun vaihemaakuntakaava) on antanut uusia lähtökohtia yleiskaavan toteuttamisohjelman ja osayleis-

kaavoituksen suunnittelulle. Östersundomiin laaditaan osayleiskaava. Vaikutukset toteuttamisohjelmaan näkyvät myöhemmissä toteuttamisen vaiheissa.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman 2022 tietopohja, analyysit ja menetelmät on kuvattu Tietopohja ja toimintaympäristöanalyysi –liitteeseen.

Toteuttamisohjelmapäivityksen pohjalla on monikriteerianalyysin menetelmin kehitetty ja tuotettu tietomateriaali, joiden kautta myös valtuusto- ja strategiakaudet ylittäviä haasteita, kuten kaavatalous, ilmastonmuutoksen torjuminen ja segregatiokehityksen vähentäminen on voitu huomioida alueiden suunnittelun aikataulutuksessa ja priorisoinnissa. Näin yleiskaavan toteuttamisohjelma 2022 on osaltaan varmistamassa Helsingin strategianmukaista pitkäjänteistä kokonaiskestävää kaupunkikehitystä.

Ohjelman laskennallisena tietoperustana on Yleiskaava 2016, joka näyttäytyy juridisesti kaavakarttana merkintöineen ja määräyksineen, mutta jonka taustalla on mittava paikkatietovaranto. Tämä mahdollistaa yleiskaavan tietoaineiston hyödyntämisen kaupungin eri toimijoiden tarpeisiin ja kaupungin johtamisen tiedolla. Tehty kehitystyö on Helsingin datastrategian mukaista.

Liikennejärjestelmän kehittäminen kytkeytyy maankäyttöön ja tulee strategian mukaan olla järjestettävissä kestäväällä tavalla niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisesti. Kaupunkistrategian mukaan: ”Kasvavan Helsingin liikenne suunnitellaan aina yhdessä maankäytön kanssa” ja ”raideliikenteen verkostokaupungin toteuttamista jatketaan edistämällä pikaraitiotiehankkeiden suunnittelua ja toteutusta.” Yleiskaavan toteuttamisohjelma on strategiatavoitteiden mukainen ja mahdollistaa liikennejärjestelmän kehittämistarpeiden ja toisiinsa kytkeytymisen tarpeiden ennakoinnin.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma on vakiintumassa osaksi kaupunkisuunnittelun strategista ohjausjärjestelmää yli investointikauden ulottuvana pitkän aikavälin ohjelmana. Yleiskaavan tavoitteiden toteutumisen tukeminen ennakoidusti ja huolella harkitulla investointipolitiikalla on tärkeää.

Kaupungin investointien ohjelmoinnin perustana on kaupunkistrategian mukaan ”vastedeskin rohkea kasvu ja investoinnit, jotka luovat edellytykset vahvalle kaupunkitaloudelle”. Yleiskaavan toteuttamisohjelman rakentamismahdollisuudet sijoittuvat merkittävältä osin kaupungin 10-vuotisen investointiohjelmakauden jälkeiselle ajalle. Siten toteuttamisohjelma ei suoraan ei suoraan toimi esimerkiksi kaupungin 10-vuotisen investointiohjelman lähtötietona, vaan se tuo näkyväksi pi-

demmän aikavälin yhdyskuntarakentamisen taloudellisia reunaehtoja karkealla tasolla.

Koska investointien ja käyttömenojen tasapaino on olennaista, on tärkeää, että jatkotyönä tutkitaan toteuttamisohjelmassa päivitetyn kaavataloustietopohjan mahdollisuuksia tuottaa yleiskaavatasoisesti näkemystä toteuttamisen investointitarpeista kerrosalaan ja aikatauluun suhteutettuna Kasvun paikka- strategian linjaus: ”Kasvavan Helsingin liikenne suunnitellaan aina yhdessä maankäytön kanssa” huomioiden. Näkemys tästä tuodaan lautakuntaan toteuttamisohjelman tarkistuksen yhteydessä.

Yleiskaavan toteuttamisohjelmaan 2022 päivitettyt kaavatalouden paikatiedot mahdollistavat jatkossa yleiskaavatasoisen karkean tulo-meno-taloustiedon tuottamisen luoden näkymää pidemmän aikavälin investointitarpeiden kokonaisuuksien arviointiin ja ohjaamiseen.

Kokonaiskestävyyden osalta toteuttamisohjelman sisältö on pyritty laatimaan siten, että se tukee YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämistä. Edistäminen toimii kahdella tasolla: Toteuttamisohjelman keskeinen sisältö on kaupunkirakenteen kehityksen vaiheistaminen. Vaiheistamisen taustalle tehty monikriteerianalyysi sisältää niin ekologisen, sosiaalisen kuin taloudellisenkin kestävyyden tekijöitä. Lisäksi toteuttamisohjelma ohjaa jatkosuunnittelun laatutekijöitä.

Strategiassa todetaan, että: ”Ilmastonäkökulma huomioidaan erityisesti kaupunkirakentamisessa.” Toteuttamisohjelman mukainen vaiheistus painottaa jatkuvasti eheän kaupunkirakenteen merkitystä, joukkoliikenteeseen tukeutuvan verkostokaupungin toteutumisen edellytyksiä ja olemassaolevan infran mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä, mikä heijastuu kaupunkirakenteesta aiheutuvien päästöjen minimointina.

Viheralueiden ja luonnon monimuotoisuuden kehittäminen osana kaupunkiympäristöä turvaavat terveellisen elinympäristön ja hillitsevät ilmastonmuutosta ja luontokatoa sekä niiden vaikutuksia. Kaupungin tiivistyessä helposti saavutettavia virkistysalueita, virkistyspalveluita sekä ekologisia verkostoja ja luonnonsuojelualueita kehitetään tasapainoisesti asumisen ja liikenteen kanssa. Yleiskaavan toteuttamisohjelman 2022 ensimmäisen vaiheen kartalla on kuvattu viherverkoston kehittämistarpeita yleiskaavan 2016 virkistys- ja viherverkoston, Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämisen periaatteiden ja suunnitelman (Vistra I ja II), LUMO-ohjelman Merellisen strategian tavoitteiden mukaisesti.

Toteuttamisohjelmassa on arvioitu sosioekonomisesti tasapainoisen kaupunkirakenteen kehittämisen edellytyksiä. Kaupunkistrategian mukaista tasapainoista kaupunkikehitystä tuetaan ohjaamalla maankäytön

muutosten painopistettä kaupunki uudistusalueille Malminkartano-Kannelmäki, Malmi ja Mellunmäki. Lisäksi täydennysrakennetaan erityisesti seuraavia alueita: Vuosaari, Herttoniemi, Myllypuro, Jakomäki, Puistola, Suutarila, Pukinmäki ja Pohjois-Haaga.

Helsingin keskusta on Suomen suurin työpaikkojen, palveluiden, viihtymisen ja kulttuurin keskittymä, jolla on ainutlaatuinen rooli koko maan taloudessa. Keskusta on voimavara, johon Helsinki tulee investoimaan määrätietoisesti. Yleiskaavan toteuttamishjelmassa kantakaupunki on huomioitu omalla kantakaupunkimerkinnällään kaikissa toteuttamishjelmavaiheissa huomioitavaksi. Vahva kilpailukykyinen kantakaupunki ja sen kehittäminen on yleiskaavassa 2016 määritelty tavoite.

Valmistelussa on tehty laaja yhteistyötä kaupunginkanslian ja muiden toimialojen kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rikhard Manninen, maankäyttöjohtaja, puhelin: 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi
Pasi Rajala, yleiskaavapäällikkö, puhelin: 310 20417
pasi.rajala(a)hel.fi
Christina Suomi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37321
christina.suomi(a)hel.fi
Anne Karlsson, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Mikko Keskinen, erityisasiantuntija, puhelin: 31015730
mikko.s.keskinen(a)hel.fi
Raisa Kiljunen-Siirola, johtava maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi
Heikki Palomäki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37658
heikki.palomaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yleiskaavan toteuttamishjelma 2022
- 2 Tietopohja ja toimintaympäristöanalyysi - Yleiskaavan toteuttamishjelman 2022 liitedokumentti (LIITE 1)
- 3 Raideliikenteen verkostselvitys, Raveli 3
- 4 Jokeri 0 -pikaraitiotie – kooste suunnittelun lähtökohdista ja vyöhykkeen maankäytöstä
- 5 Yleiskaavan 2016 kaavatalouslaskentapäivitys
- 6 Autoliikenteen hankkeet yleiskaavan toteuttamishjelmassa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

08.02.2022

Asia/4

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 01.02.2022 § 52